

VERTAALD DOOR ...

Wie vertaalt, loopt onvermijdelijk tegen de grenzen van de taal aan. In deze rubriek presenteert elke maand een vertaler zijn of haar weerbarstigste vertaalprobleem – en de uiteindelijke oplossing.

Johan Hos

Wat is het grootste vertaalprobleem dat u bent tegengekomen?

Dit is een vertaalprobleem dat ik ooit tegenkwam en waarvoor ik (wél) een oplossing heb gevonden. In *South Wind* van Norman Douglas, in 2012 bij Van Oorschot verschenen als *Zuidenwind*, staat: “He entered (...) a neighbouring convent of Salacian monks, (...)” Het niet-bestaande woord *Salacian* lijkt op *salacious* (‘wellustig, schunnig’) en is bijna identiek aan de naam van de bestaande religieuze orde The Salesians, die hier de Salesianen van Don Bosco heten. Die overeenkomst is natuurlijk opzettelijk, en het boek is om dit grapje al even beroemd als om het evenmin bestaande “trabulated hyperaemia of the Bivonian passage”.

Als je al een wellustige woordspeling weet te maken met Bosco of Don Bosco, introduceer je een Nederlands element dat vloekt met de Engelse context, en strand je op het feit dat de broeders van Don Bosco tegenwoordig verdacht worden van historische ontucht met hun jonge pupillen. Het onderhuidse grapje van de schrijver krijgt zo een heel andere lading.

Goed, dat scheelde mij weer onbevredigend geknutsel met *don* en *bosco*. Iedereen die ik het probleem voorlegde, wenste me sterkte. ‘Ik zal aan je denken’, was een veelgehoorde bemoediging.

Hoe hebt u het opgelost?

Het moest beginnen met *Sa...*, *Sale...* en ‘wellust, schunnigheid’ suggereren – ‘kwijlen’? Het lampje ging aan: *saliva* is Latijn voor ‘speeksel’, dus werd het: “(...) trad hij in bij de Broeders Salivatianen”.

Johan Hos (1951) vertaalde in 1976 het verhaal ‘A Perfect Day for Bananafish’ van J.D. Salinger. Via werk van onder anderen J. Baldwin, N. Douglas, R. Hughes, V. Nabokov, R. Price, Mark Twain en weer Salinger belandde hij bij zijn jongste vertaling: *Drie vroege verhalen*, wederom van Salinger (2015).

Foto: Venetia Edwards